

Gács Anna**

1.

■ Fehér alapon fehérköpenyes nő kísérletre készül. Szakértő szemmel figyeljük. A tudományos protokoll sértetlen, gondosan dokumentálva vannak az előkészületek és a végeredmény. Makulátlanul fehér térben vagyunk, laboratóriumban, kiállítóteremben; minden csupa négy-szög és kör. Nekünk demonstrálnak itt valamit. Első megfigyelésünk egy kétszáz évvel ezelőtti eredmény megerősítése. Goethe írja ugyanis *Szintanában* – idézem – „Megfigyeltük, hogy bizonyos körülmények között nagyon könnyen és gyorsan létrejön a szín.” Így van!, kiáltunk fel örömmel – látva, amit látunk –, főleg, ha azok a „bizonyos körülmények” egy mosó-szárítógépet jelentenek.

A mosógép EPERJESI ÁGNES kiállításán egyenrangú kísérleti-demonstrációs eszköz a fényképezőgéppel, fotópapírral, világító dobozzal, videokamerával és számítógéppel, szögletes előlapja szemléltető tábla, vízkőtől megtisztított kerek ablaka – akár egy lencse – az optika varázslatos birodalmára nyílik. Színmasina. Goethe egykor úgy vélte, hogy – ellentétben a szemellenzős, életidegen Newtonéval – az ő *Szintanában* tudás és észlelés, tudomány és gyakorlat, esztétika és etika nyújt kezet egymásnak. A kiállításon mintha ez a szintetizáló ambíció éledne újjá, nem pedig a konstruktivizmus szerényebb álma tudomány és művészet kézfogásáról. A keletkezésben lévő színt, az épp most születő látványt dokumentálják ezek a képek, de a felismerhető minták, a kiolvasható szövegek, a megidézett helyzetek, még ha csak jelzésszerűek is, szerzőárazó jelentéseket, asszociációkat keltenek életre.

Eperjesi Ágnes művészete talán még sosem nem volt ennyire analitikus, soha nem vette ilyen módszeresen szemügyre saját feltételeit. S talán még soha nem volt ennyire ironikus sem.

2.

Fehér alapon fehérköpenyes nő nagy butaságra készül. Összenevetünk a háta mögött. A színek tartósságáról értekező Goethe úgy vélte – idézem – „A kelme festés a maga részéről igen erősen rögzíti a színeket.” Én meg nem mondom, hogyan viszonyul ez Newton színelméletéhez, de egyet higgyenek el nekem. Aki ezt írta, soha nem mosott. És ha a tapasztalat Önöknek nem elég, engedjék meg, hogy a háztartástudomány eredményeire hivatkozzam, mely nevet is ad annak, ami itt készül: „mosási baleset”. A szín-

EPERJESI ÁGNES
Az észlelésen innen és túl, 2009,
3 csatornás videóinstalláció, jelenet a középső videóból

EPERJESI ÁGNES
Színmasina, 2009,
vegyes technika,
50 x 70 cm

x

a s z c é n a

** A Magyar Fotográfusok Házában elhangzott megnyitói szöveg szerkesztett változata (Eperjesi Ágnes: Mindig lesz friss szennyes. Mai Manó Galéria / Magyar Fotográfusok Háza/, Budapest, 2009. ápr. 30 – jún. 21.)